

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра трудових ресурсів та підприємництва

06-05-144М

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійного вивчення дисципліни
«Соціоекономіка» для здобувачів вищої освіти другого
(магістерського) рівня за освітніми програмами «Бізнес-
аналітика» та «Управління персоналом та економіка праці»
спеціальності 051 «Економіка»
денної та заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол №1 від 31.08.2023 р.

Рівне – 2023

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійного вивчення дисципліни «Соціоекономіка» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітніми програмами «Бізнес-аналітика» та «Управління персоналом та економіка праці» спеціальності 051 «Економіка» денної та заочної форми навчання. [Електронне видання] / Міщук Г. Ю. – Рівне : НУВГП, 2023. – 17 с.

Укладач: Міщук Г. Ю., д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Відповідальний за випуск: Міщук Г. Ю., д.е.н., професор, завідувач кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

Керівники групи забезпечення: к.е.н., доцент Олійник О. О.
к.е.н., доцент Мазур Н. О.

© Г. Ю. Міщук, 2023

© НУВГП, 2023

ЗМІСТ

	стор.
Передмова	4
Програма навчальної дисципліни	5
Питання, практичні завдання та задачі за темами	6
Завдання для індивідуальної роботи	15
Рекомендована література	16

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Соціоекономіка» призначена для надання студентам теоретичних знань та практичних навичок дослідження взаємозв'язків соціальних та економічних факторів, що впливають на розвиток соціально-економічних систем різного ієрархічного рівня. В результаті вивчення дисципліни студенти оволодіють методикою та інструментарієм соціоекономічних досліджень, навичками оцінювання впливу факторів у соціоекономічних системах, підготовки соціоекономічних проектів наукового чи прикладного спрямування, а також експертної оцінки соціоекономічних проектів, виконаних іншими дослідниками та організаціями.

Метою вивчення дисципліни «Соціоекономіка» є формування у студентів компетентностей щодо аналізу зв'язків та двостороннього впливу соціальних та економічних факторів задля ефективного управління соціально-економічними системами.

Основними завданнями навчальної дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями в галузі соціоекономіки; формування навичок застосування традиційних та спеціальних інструментів аналізу соціально-економічних процесів; формування навичок економічної оцінки соціальних подій; вибору найбільш значимих соціальних/економічних факторів та врахування їх впливу на економічні/соціальні наслідки функціонування систем різного рівня; формування звітів з поясненням взаємного впливу соціальних та економічних факторів, а також рекомендацій щодо використання виявлених зв'язків в управлінні соціально-економічними системами; оволодіння навичками підготовки соціоекономічних проектів наукового та прикладного спрямування; оволодіти навичками презентації результатів та ведення дискусії.

Підготовку до практичних занять з кожної теми рекомендується розпочинати з ознайомленням з лекційним курсом та самостійного опрацювання основної та додаткової літератури, список якої пропонується в цих методичних рекомендаціях.

Для самоконтролю набутих теоретичних знань та вмій здобувачі можуть скористатись запропонованими запитаннями до кожної теми. Важливою складовою курсу є виконання індивідуального завдання, що дає змогу оцінити як рівень фахової підготовки з дисципліни, так і критичне мислення та креативність

здобувача у створенні соціоекономічного проекту на довільно обрану, але суспільно значимо проблему.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи соціоекономіки

Тема 1. Поняття та об'єкти дослідження соціоекономіки

Походження та розвиток соціоекономічних досліджень. Об'єкти соціоекономічних досліджень різного рівня. Сутнісні характеристики системи та їх врахування в плануванні та організації соціоекономічного дослідження.

Тема 2. Організація соціоекономічних досліджень

Організація наукових досліджень в соціоекономічних процесах, структура дослідницького проекту. Розробка соціоекономічних проектів прикладного спрямування.

Тема 3. Загальна характеристика соціальних факторів в економічних процесах

Класифікація соціальних факторів: культурні, статусні, мережеві, фактори самоорганізації та соціальної взаємодії. Аналіз мережевих ресурсів за типом, силою зв'язків, суб'єктними характеристиками, їх вплив на формування економічних результатів діяльності систем.

Тема 4. Інструменти соціоекономічного дослідження

Економічні методи вимірювання зв'язку факторів соціального та економічного розвитку. Спеціальні методи економічної оцінки вартості життя та доданих років життя, поняття «вартості середньостатистичного життя». Застосування спеціальних індексів соціального розвитку в оцінці взаємозв'язків з економічною ефективністю.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти соціоекономіки

Тема 5. Соціоекономіка організації

Особливості соціальних ресурсів організації, можливості їх капіталізації. Методи оцінки соціальних ресурсів.

Тема 6. Соціальне підприємництво

Поняття та особливості соціальних підприємств, їх роль в економіці. Зарубіжний та український досвід організації соціального підприємництва.

Тема 7. Благополуччя та соціальна справедливість як фактори соціального розвитку

Концепція благополуччя. Можливості оцінки впливу благополуччя на соціально-економічні процеси. Основи аналізу соціальної справедливості.

Тема 8. Соціальний капітал суспільства, оцінка його зв'язку з економічними факторами

Поняття та складові соціального капіталу, можливості оцінки інтегрального показника та його факторів. Міжнародні рейтинги та звіти, в яких використовуються складові соціального капіталу, їх застосування в поясненні економічної поведінки.

ПИТАННЯ, ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ТА ЗАДАЧІ ЗА ТЕМАМИ

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ТА ОБ'ЄКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ СОЦІОЕКОНОМІКИ

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. В чому сутність та особливості соціоекономічних досліджень?
2. Назвіть приклади об'єктів дослідження соціоекономіки.
3. В чому сутність системного підходу в соціоекономічних дослідженнях?
4. Назвіть основні соціальні фактори, які можуть суттєво впливати на економічні результати в управлінні персоналом підприємства.
5. Сформулюйте основні причини, які, на Ваш погляд, зумовлюють потребу у використанні соціоекономічного підходу у дослідженні макроекономічних проблем (на прикладі будь-якої з них).

Завдання 1

Виберіть з наведеного переліку лише *соціальні* фактори, які б Ви перевіряли на значимість при побудові моделі визначення чинників *зайнятості жінок* в певному регіоні:

- ✓ рівень розлучуваності в регіоні;
- ✓ сімейні традиції, виховання;
- ✓ гендерні співвідношення заробітної плати;
- ✓ рівень конкуренції на ринку праці;

- ✓ розмір та гендерні співвідношення виплат за державними програмами матеріальної допомоги незайнятому населенню.
Свій вибір обґрунтуйте.

Завдання 2

Які з наведених проектів можна вважати прикладами міждисциплінарних соціоекономічних досліджень:

- ✓ розвиток соціально відповідального споживання;
- ✓ підвищення конкурентоспроможності людського капіталу;
- ✓ забезпечення фінансової стійкості банківської установи;
- ✓ оцінка тенденцій торгівлі крипто валютою;
- ✓ інформаційне забезпечення фінансового аналізу підприємств.

Запропонуйте власний приклад міждисциплінарного дослідження соціоекономічного змісту.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІОЕКОНОМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Назвіть основні складові (структурні частини) наукового проекту соціоекономічного дослідження.
2. Якими є вимоги до виконання розділу «методологія дослідження»?
3. Якою є типова структура соціоекономічного проекту прикладного дослідження, що претендує на отримання грантового фінансування?
4. Що таке принцип SMART в оцінюванні проектів? Як краще будувати власну концептуальну ноту / повну аплікаційну форму з урахуванням його вимог.
5. Якими є компоненти логіко-структурної матриці прикладного проекту соціоекономічного дослідження?

Завдання 1

Сформулюйте щонайменше три гіпотези, які б Ви хотіли перевірити та висували б для обґрунтування потреби виконання прикладного проекту на тему: «Забезпечення бізнес-освіти учнівської молоді». Сутність проекту – дистанційне навчання науково-педагогічними працівниками одного з університетів регіону учнів старших класів шкіл, розташованих в сільській місцевості, які мають обмежений доступ до сучасних ринкових знань (факультатив з економіки один семестр випускного класу).

Завдання 2

За даними офіційних сайтів організацій, проаналізуйте, які проекти наукового та/чи прикладного змісту можуть фінансуватись за рахунок коштів таких грантодавців: Національний фонд досліджень України, МОН України (конкурси на отримання держбюджетного фінансування за науковими проектами), Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Програми «Горизонт Європа», «Еразмус+».

Завдання 3

Проаналізуйте інформацію щодо поданих та профінансованих проектів соціоекономічного спрямування на основі даних краудфандингової платформи «Спільнокошт». Якими є сучасні напрямки соціальної взаємодії у суспільстві, що знаходять найбільшу фінансову підтримку інвесторів?

Завдання 4

Виберіть показники, які найбільше відповідають SMART-принципу оцінювання дослідницьких проектів:

- ✓ працевлаштування 300 осіб з числа соціально вразливого населення протягом першого кварталу реалізації проекту;
- ✓ збільшення доходів ІТ-компанії на 45% за рік за рахунок гнучкого графіка робочого часу для розробників програмного забезпечення;
- ✓ забезпечення високої якості питної води, безпечної для здоров'я населення;
- ✓ навчання 70 працівників компанії методам захисту від кіберзагроз;
- ✓ зростання зайнятості населення міста на основі розвитку малого бізнесу.

Завдання 5

Робота в міні-групах: сформулюйте власну ідею дослідницького проекту, коротко опишіть її – лише в частині дотримання принципів SMART. Обміняйтесь резюме з іншою групою, проаналізуйте його, зробіть висновки щодо відповідності вимогам оцінювання за принципом SMART.

ТЕМА 3. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНИХ ФАКТОРІВ В ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСАХ

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Які основні види соціальних факторів Ви знаєте? Які з них варто враховувати в аналізі економічної результативності - назвіть на прикладі відомого Вам процесу, зокрема з досвіду проходження практики.
2. В яких випадках найбільш доцільним є пошук потенційного працівника з ціннісно-раціональним типом поведінки?
3. Назвіть приклади мережевих ресурсів та можливості їх використання для підвищення економічної ефективності.
4. Поясніть відмінності у сильних та слабких зв'язках у використанні мережевих ресурсів.
5. Охарактеризуйте економічне значення культурних факторів.

Завдання 1

Назвіть відомі Вам приклади успішного або невдалого використання культурних факторів в економічній практиці на будь-якому ієрархічному рівні.

Завдання 2

Виберіть з наведеного переліку, для яких підприємств найбільш відчутним буде зростання соціальної відповідальності населення як фактор впливу на обсяги продажів продукції:

- ✓ виробник органічної продукції;
- ✓ виробник пластикової тари;
- ✓ хлібопекарня;
- ✓ аптека;
- ✓ перукарня.

Завдання 3

Оберіть та згрупуйте дані для аналізу впливу соціальних факторів (культурних, статусних, мережевих, факторів самоорганізації та соціальної взаємодії) на результати економічного розвитку на прикладі певного соціоекономічного процесу (за вибором групи, приклади: освітня, трудова міграція, смертність та її економічні наслідки, булінг в підлітковому середовищі та його соціально-економічні наслідки, підприємницька активність тощо). Сформуйте резюме щодо причин існуючих тенденцій з урахуванням впливу соціальних факторів.

Задача 1

Експертами МОП встановлено, що втрати ВВП внаслідок гендерної нерівності для країн, що розвиваються, становлять 2 %. За наведеними даними визначте недоотриману величину надходжень від єдиного соціального внеску в Україні (за ставкою 22 %) та податку з доходів фізичних осіб в Україні (за ставкою 18 %) внаслідок гендерної нерівності та обмеженого доступу жінок на ринок праці, якщо відомо, що ВВП становив 2383182 млн. грн., частка оплати праці у ВВП – 36,8%.

Задача 2

Визначте, для якого з двох проектів є вищим ризик недоотримання прибутку власника торговельного закладу внаслідок варіації попиту на жіночі сумки (I проект) та сонцезахисні окуляри (II проект) під впливом зміни модних тенденцій за таких умов. I проект: середній прибуток з одиниці товару – 200 грн., очікувана дисперсія прибутку – 3600 грн.; II проект: середній прибуток з одиниці товару – 180 грн., очікувана дисперсія прибутку – 2500 грн.

ТЕМА 4. ІНСТРУМЕНТИ СОЦІОЕКОНОМІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. В яких випадках доцільно застосовувати кореляційно-регресійний аналіз зв'язку соціальних та економічних факторів?
2. В чому суть методу мінімізації витрат? За яких умов доцільним є його використання?
3. В чому відмінність методів «витрати-вигоди» та «витрати-корисність»?
4. В чому суть застосування методу «ризик-ризик»? Назвіть приклади доцільності його застосування в соціоекономічних рішеннях.
5. Якими методами можна оцінити вартість середньостатистичного життя людини? Для чого потрібні такі оцінки?

Завдання 1

Оберіть, які фактори є найбільш значимими в управлінні доходами підприємства, якщо коефіцієнти їх кореляції з доходами становлять відповідно:

- ✓ торговельна площа магазинів ($R = 0,68$);
- ✓ якість обслуговування ($R = 0,83$);
- ✓ якість освітлення торговельних місць ($R = 0,65$);
- ✓ маркетингові витрати ($R = 0,80$);
- ✓ витрати часу на оформлення замовлень ($R = -0,94$).

Завдання 2

Яким з відомих Вам методів оцінки вартості життя Ви б скористались, якби мали компетенцію змінити існуючий механізм компенсації вартості втраченого життя в Україні? Обґрунтуйте свій вибір.

Задача 1

Обґрунтуйте доцільність реалізації соціоекономічного проекту методом «витрати - вигоди» з розрахунком чистої теперішньої вартості та терміну окупності за таких умов: дисконтовані доходи за весь період - 2400 тис. грн., початкові інвестиції на реалізацію проекту - 1800 тис. грн., щорічний чистий грошовий потік – 600 тис. грн.

Задача 2

Якою є вартість середньостатистичного життя, визначена на основі середньорічних доходів дорослої особи (180 тис. грн.), якщо очікувана тривалість життя при народженні становить 79 років, в т.ч. тривалість здорового життя в економічно активному періоді без втрати працездатності очікується на рівні 40 років?

ТЕМА 5. СОЦІОЕКОНОМІКА ОРГАНІЗАЦІЇ

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Якими є особливості соціальних ресурсів організації?
2. Якими є характеристики етичного споживання та етичного інвестування? Який вплив вони мають на економічні процеси?
3. Що таке гудвіл? Як пов'язане це поняття з економічними вигодами власників компанії?
4. В чому сутність та потреба застосування індексу Тобіна?

5. Розкрийте сутність методу «надлишкового прибутку» в оцінках вартості соціальних ресурсів компанії.

Завдання 1

Проаналізуйте наявність та ефективність використання соціальних ресурсів відомої Вам організації (наприклад, база проходження практики, університет тощо). Надайте свої рекомендації, якщо вважаєте, що є резерви покращення результативності економічної діяльності за рахунок використання соціальних ресурсів.

Завдання 2

На прикладі відомих Вам компанії назвіть приклади етичного інвестування, а також ситуації, в яких поширення ідей етичного споживання змінювало (може змінити) економічні результати діяльності компаній.

Завдання 3

Оберіть складові ринкової вартості компанії, які є вираженням її гудвіла:

- ✓ ділова репутація;
- ✓ взаємовідносини з клієнтами;
- ✓ витрати на рекламу;
- ✓ вартість матеріальних активів;
- ✓ витрати на технологічні інновації.

Задача 1

Внаслідок корпоративних дій щодо удосконалення комунікацій працівників компанія змогла збільшити продажі та отримати незапланований прибуток у сумі 150 тис. грн. при балансовій вартості активів 30 млн. грн. та ставці рентабельності 10%. Яким є приріст ринкової вартості її активів за рахунок впливу соціальних факторів?

Задача 2

Компанія з балансовою вартістю активів 8 млн. грн. удосконалила систему управління персоналом шляхом запровадження корпоративної системи управління знаннями. Внаслідок таких змін індекс Тобіна компанії зріс з 1,1 до 1,2. Визначте приріст ринкової вартості компанії внаслідок здійсненого нововведення. Яким є гудвіл компанії?

Задача 3

Компанія, щодо якої публічно висунуто звинувачення у корупційних зв'язках та отриманням внаслідок цього необґрунтованих конкурентних переваг, має падіння ринкової вартості своїх активів у сумі 500 тис. грн. Якщо відомо, що балансова вартість компанії становить 10 млн. грн., а індекс Тобіна до падіння курсу її акцій становив 1,1, в яку суму можна оцінити ринкову вартість компанії після таких подій?

ТЕМА 6. СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. В чому відмінність соціального та традиційного підприємництва?
2. За якими ознаками можна ідентифікувати соціальні підприємства?
3. Якими є відмінності соціальних підприємств та благодійних організацій?
4. Охарактеризуйте риси соціальних підприємств, які мають поширення в зарубіжних країнах.
5. Назвіть відомі Вам приклади соціального підприємництва у світі та Україні? Чому такі підприємства можна вважати соціальними, а не лише соціально відповідальними?

Завдання 1

Запропонуйте ідеї, які могли б бути втіленими у вигляді започаткування діяльності соціальних підприємств. Хто є вигодоотримувачами від діяльності таких підприємств та цільовими групами зайнятих?

Завдання 2

За даними каталогу соціальних підприємств в Україні (за даними порталу <http://www.socialbusiness.in.ua/> або інший ресурс за вибором студента) визначте, яким є домінуючий вид їх діяльності. Яка найпоширеніша організаційно-правова форма соціальних підприємств? Чи наявні вони у Вашому місті / області?

ТЕМА 7. БЛАГОПОЛУЧЧЯ ТА СОЦІАЛЬНА СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЯК ФАКТОРИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. В чому відмінність концепцій «благополуччя», «соціальний комфорт», «якість життя»?
2. Які Ви знаєте підходи до оцінювання благополуччя в Україні та світовій практиці?
3. В чому сутність вимірювання рівня благополуччя у Канадському індексі благополуччя?
4. В чому суть теорії справедливості, які складові справедливості Ви знаєте?
5. В чому сутність дистрибутивної справедливості?

Завдання 1

За яких умов, на Ваш погляд, вищою має бути вагомість дотримання базових прав людини, а в яких – дистрибутивної справедливості, у випадку здійснення інтегральних оцінок справедливості у суспільстві?

Завдання 2

Оберіть за даними офіційної статистики об'єкти, які можуть бути складовими оцінювання справедливості в Україні. Які з них характеризують дотримання базових прав, а які – дистрибутивну справедливість? Чи можна їх використати для оцінки впливу на певний соціально-економічний процес (еміграція, зниження активності започаткування бізнесу тощо)? Яким чином можна оцінити відповідні зв'язки?

ТЕМА 8. СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ СУСПІЛЬСТВА, ОЦІНКА ЙОГО ЗВ'ЯЗКУ З ЕКОНОМІЧНИМИ ФАКТОРАМИ

ЗАПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Якими є складові соціального капіталу?
2. Назвіть міжнародні рейтинги, в яких використовується соціальний капітал або його складові.
3. Чи є відмінності соціального капіталу на різних ієрархічних рівнях його прояву?

4. Як можна оцінити вплив соціального капіталу на економічні результати на різних рівнях аналізу?

Завдання 1

На основі даних Індексу процвітання країн світу (The Legatum Prosperity Index) проаналізуйте вплив соціального капіталу на показники економічного прогресу країн. Визначити причини розбіжності в значеннях соціального капіталу в обраній для аналізу країні та країні-лідері рейтингу.

Завдання 2

З досвіду діяльності відомої Вам компанії обґрунтуйте, які з компонентів соціального капіталу уже ефективно використовуються в цілях збільшення конкурентоспроможності, економічної ефективності, а які потребують удосконалення.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальне завдання виконується у вигляді індивідуальної роботи, що подається у формі звіту (в електронному вигляді) або презентації. Умовою отримання максимальної кількості балів за завдання є захист роботи перед студентською групою та участь у дискусії.

Індивідуальне завдання полягає у виборі ідеї соціоекономічного проекту та оформлення її до вигляду заявки на отримання грантового фінансування або ж збору коштів через краудфандинг. Рекомендується використовувати вигляд грантової заявки за зразком платформи «Спільнокошт» (<https://biggggidea.com/>). За погодженням з викладачем тип проекту та форма заявки може бути змінена.

В індивідуальній роботі необхідно виконати наступні завдання:

- 1) розкрити суть ідеї та довести, що вона має соціоекономічний міждисциплінарний характер, визначити потенційних бенефіціарів;
- 2) проаналізувати структуру поданих проектів схожого спрямування (культура, освіта тощо) на обраному сайті грантодавця/краудфандингової платформи та визначити відсоток профінансованих проектів;

3) підготувати для розміщення на сайті опис власного проекту із дотриманням структурних компонентів заявки (включаючи обґрунтування бюджету).

Ідея проекту може стосуватись вирішення соціоекономічної проблеми у будь-якому регіоні або виді економічної діяльності. Особливо бажано звернути увагу у виборі на вирішення проблем забезпеченням населення та територій якісною водою, водної безпеки у взаємозв'язку з пов'язаними соціальними та економічними наслідками, інших проблем природокористування, в т.ч. забезпечення збалансованого використання природних ресурсів.

При виборі тем регіонального спрямування студенти можуть звернутись до проблем соціоекономіки регіону, включаючи екологічні, що виникають з розробкою надр, та інші, в тому числі пов'язані з діяльністю в регіоні гуманітарного хабу, забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених осіб тощо.

Якщо вибір теми соціоекономічного проекту є проблемним, студент може звернутись за консультацією до викладача.

За бажанням студента може виконуватись проект не прикладного, а наукового спрямування – орієнтовна структура наведена в темі 2, вона може бути змінена залежно від типу конкурсу наукових досліджень, заявку на який хоче навчитись оформити здобувач.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Society for the Advancement of Socio-Economics. URL: <https://sase.org/>

2. Etzioni, A., & Lawrence, P. R. (2016). Socio-Economics: Toward a New Synthesis. Routledge.

3. Єлісеєва Л. В. Роль соціального капіталу в економічному розвитку : монографія / НАН України, ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”. Київ, 2019. 356 с.

4. Інноваційні засади управління людськими ресурсами: можливості, виклики, пріоритети досягнення соціально-

економічної безпеки : колективна монографія / Г. Ю. Міщук, О. І. Дяконенко, О. І. Ляш та ін.; за наук. ред. д.е.н., проф. Г. Ю. Міщук. Рівне : НУВГП, 2020. 408 с.

Додаткова література

1. Etzioni, A. (2015). Socioeconomics. Wiley Encyclopedia of Management, 1-2.

2. Mishchuk N., Samoliuk N., Yurchyk H. (2021). Decent work: evaluation and ensuring in human capital management : monograph (p.140). Szczecin: Centre of Sociological Research. DOI: 10.14254/978-83-959336-5-3/2021

3. Посібник з підготовки проектів. Київ : Підтримка політики регіонального розвитку в Україні EuropeAid/132810/C/SER/UA. 2018. 27 с. URL: <https://lutsk.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/02/Posibnyk.pdf>

4. Посібник з підготовки проектів. Додатки. Київ : Підтримка політики регіонального розвитку в Україні EuropeAid/132810/C/SER/UA. 2018. 95 с. URL: <https://enefcities.org.ua/upload/files/Dodatky.pdf>

5. Управління сталим розвитком : підручник / В. П. Бех, Ю. В. Бех, М. В. Туленков, А. А. Кравченко, Л. М. Макаренко, О. Г. Рябека, Н. В. Крохмаль, В. В. Чепак, Я. О. Чепуренко ; за заг. ред. В. П. Беґа, М. В. Туленкова. Київ : Каравела, 2018. 538 с.

6. Цевух Ю. О. Ринок праці, міґрація та соціально-економічний розвиток Європейського Союзу та України : навч.-метод. посіб. / Ю. О. Цевух ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2021. 138 с.

Для вивчення навчальної дисципліни студенти можуть користуватися інформаційними ресурсами, наведеними на сторінці курсу <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=2509>